

Súd: Okresný súd Žilina
Spisová značka: 37Ps/2/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5120200758
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Silvia Tisová
ECLI: ECLI:SK:OSZA:2020:5120200758.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Žilina v konaní pred sudkyňou Mgr. Silviou Tisovou v právnej veci:

S. R., nar. XX.X.XXXX,

bytom Z. XX/XX, C., t. č. v Zariadení pre seniorov a domov sociálnych služieb Terchová, ul. A. Hlinku 234/8, Terchová, zastúpený procesným opatrovníkom: R. S., nar. X.X.XXXX, bytom A. XX, R., o návrhu navrhovateľky: O. U., nar. X.X.XXXX, bytom F. XX, R. - N., o spôsobilosti na právne úkony, za účasti P. prokuratúry Žilina, Moyzesova 20, Žilina, takto

rozhodol:

I. S. R., nar. XX. 6. XXXX, o b m e d z u j e spôsobilosť na právne úkony tak, že tento nie je spôsobilý:

- nakladať s finančnými prostriedkami
- uzatvárať spotrebiteľské zmluvy a zmluvy o úvere vrátane spotrebiteľských úverov a zmluvy o pôžičke
- uzatvárať žiadne právne úkony majetkovo - právnej povahy
- preberať na seba ručiteľské záväzky alebo akékoľvek iné zabezpečovacie záväzky
- spísať závet
- konať pred všetkými orgánmi verejnej moci, vrátane preberania doručovaných zásielok
- dávať súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti
- vykonávať právne úkony potrebné k umiestneniu a zotrvaníu v zariadení sociálnej starostlivosti.

II. U s t a n o v u j e S. R., nar. XX.X.XXXX, opatrovníčku R. S., nar. X.X.XXXX, ktorá bude zabezpečovať starostlivosť o jeho osobu a bude ho zastupovať pri právnych úkonoch a spravovať jeho majetok vo všetkých veciach, na ktoré nie je spôsobilý; ak nejde o bežné veci, je na nakladanie s jej majetkom potrebné schválenie súdu.

III. Opatrovníčka je p o v i n n á dvakrát ročne k 1.1. a 30.6. predložiť súdu vyúčtovanie o správe majetku opatrovanca, a po skončení funkcie opatrovníka je p o v i n n á predložiť záverečný účet zo správy jeho majetku.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

V. Slovenskej republike náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1) Navrhovateľka podnetom na začatie konania doručeným súdu dňa 16.1.2020 žiadala o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony svojho uja S. R., nar. XX.X.XXXX, z dôvodu, že došlo k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, o čom predložila lekársku správu.

2) Podnet odôvodnila tým, že menovaný žije sám, je bezdetný, jedinými príbuznými sú jeho netere. V poslednom období dvadsiatich rokov je zberateľom nepotrebných vecí, ktorými si zapratal dom aj dvor, takže vchádzal do vnútra po rebríku a prespával na ihrisku. Posledné štyri mesiace sa jeho zdravotný psychický stav natoľko zhoršil, že ho cestou záchranej zdravotnej služby umiestnili na psychiatrickom oddelení Fakultnej nemocnice s poliklinikou Žilina a následne bol preložený do Liečebne pre dlhodobu chorých. Bol mu diagnostikovaný organický psychosyndróm ťažkého stupňa, takže je odkázaný na pomoc druhej osoby, nie je schopný samostatného žitia. K návrhu na umiestnenie do sociálneho zariadenia je veľmi odmietavý, nerozumie mu, má pocit, že okolie ho ohrozuje. Určenú liečbu a medikáciu nevie dodržiavať.

3) Uznesením č. k. 37Ps/2/2020-8 zo dňa 13.2.2020, právoplatným dňa 24.2.2020, súd začal konanie vo veci obmedzenia spôsobilosti na právne úkony S. R., nar. XX.X.XXXX.

4) Za procesného opatrovníka súd uznesením, č. k. 37Ps/2/2020-9 zo dňa 13.2.2020, ustanovil R. S., nar. X.X.XXXX, ktorá s ustanovením za opatrovníka súhlasila.

5) Súd vo veci vykonal dokazovanie súdnym znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatria) MUDr. Stanislavom Kollárom.

6) Z vykonaného znaleckého dokazovania je nepochybné, že S. lín R. trpí vážnou duševnou poruchou v pravom slova zmysle - vaskulárnou demenciou stredne ťažkého stupňa s behaviorálnymi poruchami a stavmi zmätenosti. Porucha sa prejavuje globálnym úbytkom rozumových schopností, pričom následkom poruchy vyšetrovaný nie je schopný samostatnej existencie a je odkázaný na trvalú opatrovateľskú starostlivosť druhých osôb. Duševná porucha vyšetrovaného je trvalého charakteru, pričom má nepriaznivý dosah na jeho schopnosť robiť právne úkony. Jej následkom nie je vyšetrovaný vôbec schopný uzatvárať pracovné zmluvy, zmluvy týkajúce sa jeho majetku, spísať závet, vystupovať samostatne pred orgánmi verejnej moci, vykonávať právo byť volený, rozhodovať o prijatí zdravotnej starostlivosti, či rozhodnúť sa pre informovaný súhlas. Teoreticky je schopný vykonávať volebné právo. Vyšetrovaný nie je vôbec schopný ovládať a posúdiť svoje konanie, nakladať s finančnými prostriedkami a majetkom, zaobstarávať si veci bežnej potreby a postarať sa o svoje osobné veci. Znalec vymedzil rozsah právnych úkonov, ktoré vyšetrovaný nie je schopný vykonávať:

- vystupovať pred orgánmi verejnej moci, vybavovať svoje osobné a úradné záležitosti (vrátane preberania doporučených zásielok),

- nakladať s majetkom a hospodáriť s financiami,

- dávať informované súhlasy o poskytovaní zdravotnej starostlivosti,

- vykonávať právne úkony potrebné pre umiestnenie a zotrvanie v zariadení sociálnej starostlivosti.

7) Proti záverom vykonaného znaleckého dokazovania neboli zo strany účastníkov konania námietky.

8) Súd v súlade s § 243 CMP vykonal vzhľadnutie S. R. v zariadení, v ktorom je umiestnený. Menovaný mal slabý očný kontakt, snažil sa odpovedať na otázky vyššej súdnej úradníčky, nevedel sa orientovať v čase, nepamätal si, že ho bol vyšetriť lekár za účelom vypracovania znaleckého posudku. Pri odpovedaní na otázky mu dlhšie trvalo nájsť správny výraz. Uviedol, že sa nemá dobre, ľudia ho trápia, nevedel uviesť, kto konkrétne. Nepáčilo sa mu, že jeho netere preberajú za neho dôchodok a jemu sa peniaze nedostanú. Súd po vzhľadnutí menovaného konštatuje, že S. R. je v zdravotnom stave, kedy vyžaduje dozor a opatrovateľskú starostlivosť inej osoby.

9) Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

10) Podľa § 26 Občianskeho zákonníka, pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

11) Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonný zástupca občana, ktorý bol pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť bola obmedzená, je súdom ustanovený opatrovník.

12) Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

13) Podľa § 239 Zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP), ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

14) Podľa § 240 ods. 3 CMP, rozhodnutie vo veci samej súd okrem zákonného zástupcu alebo procesného opatrovníka doručí aj osobe, o ktorej spôsobilosti sa koná. Osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže požiadať, aby jej súd doručoval všetky písomnosti v konaní.

15) Podľa § 243 ods. 1, 2, 3 CMP, súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná (ods. 1). Súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhľadom (ods. 2). Ak o to požiada osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, vyslúchne ju súd vždy (ods. 3).

16) Podľa § 248 ods. 1 CMP, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.

17) Podľa § 248 ods. 2 CMP, ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

18) Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

19) Podľa § 277 ods. 2 CMP, súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

20) Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

21) Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22) Inštitút obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nie je sankciou, ale opatrením, ktoré slúži predovšetkým na ochranu záujmov fyzickej osoby, ktorá pre svoj duševný stav nie je schopná robiť právne úkony s dostatočnou zodpovednosťou. Prichádza do úvahy vtedy, ak je z objektívneho hľadiska nepochybné, že ide o prípad, ktorý vylučuje schopnosť uskutočňovať konkrétne právne úkony, pričom je potrebné posudzovať schopnosť uskutočňovať tieto úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby, ako aj na sociálnu stránku prostredia, v ktorom táto osoba žije. Súd musí zabezpečiť úplné a spoľahlivé zistenie osobných pomerov tejto osoby, teda preskúmať ako sa vyšetovaná osoba prejavuje pri sociálnom kontakte s členmi občianskej spoločnosti, ako sa správa v každodennom živote, ako sa stará o svoje potreby a potreby svojej rodiny, ako nakladá a hospodári so svojimi finančnými prostriedkami a so svojím ďalším majetkom a ako sa správa v rozmanitých životných situáciách. Iba súhrnným hodnotením všetkých okolností možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, pričom je súčasne potrebné vziať do úvahy ústavný rozmer tohto inštitútu, a to rešpektovanie súkromia a ľudskej dôstojnosti dotknutej fyzickej osoby. Primárne sa pritom sleduje záujem dotknutého človeka a až následne záujem verejný či záujem tretích osôb. Je preto zároveň potrebné dôsledne dbať na to, aby nedošlo k obmedzeniu vo väčšom rozsahu než je to nevyhnutne potrebné na ochranu základných práv tretích osôb a iných ústavne chránených hodnôt.

23) Vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom konaní preukázané, že obmedzenie spôsobilosti na právne úkony S. R. je nevyhnutné na ochranu jeho záujmov. U menovaného bola diagnostikovaná vážna duševná porucha - tzv. vaskulárnou demenciou stredne ťažkého stupňa, ktorá je trvalého charakteru.

24) Uvedená porucha podstatne vplýva na konanie menovaného, ktorý nie je schopný predvídať dôsledky svojho konania, nedokáže si plne uvedomiť obsah a význam právnych úkonov. Súd po posúdení všetkých okolností prípadu dospel k záveru, že S. R. nie je spôsobilý vykonávať právne úkony, ktoré bližšie vymedzil vo výroku tohto rozsudku. Súd menovanému neoponechal možnosť disponovať ani s minimálnou sumou peňazí, nakoľko peniaze strácal. Súd ho neobmedzil v oblasti pracovného práva, nakoľko vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav a umiestnenie v zariadení sociálnej služby nie je predpoklad, že by s ním niekto uzatvoril pracovnú zmluvu alebo iné právne úkony v tejto oblasti.

Menovanému tiež zostala zachovaná právna spôsobilosť pri realizácii volebného práva, ktorým nemôže ohroziť seba ani iných. Tieto právne úkony je menovaný spôsobilý robiť, či už samostatne alebo za súčinnosti (pomoci) inej osoby.

25) Súd zároveň podľa § 248 CMP ustanovil menovanému opatrovníka, a to jeho neteť R. S., ktorá bude menovaného zastupovať v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony. U tejto osoby je predpoklad, že svoje práva a povinnosti bude plniť v prospech osoby, ktorej spôsobilosť súd obmedzil.

26) O trovách konania súd rozhodol tak, že nárok na ich náhradu v zmysle ustanovenia § 52 CMP žiadnemu z účastníkov nepriznal a v zmysle ustanovenia § 251 ods. 1 CMP nepriznal ani štátu náhradu tvor konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie.

Odvolanie je potrebné podať v lehote 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia, na Okresnom súde Žilina.

V odvolaní je potrebné uviesť:

- všeobecné náležitosti podania (§ 127 ods. 1 a 2 CSP), t. j.: ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisovú značku tohto konania
- proti ktorému rozhodnutiu smeruje,
- v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda; rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania,
- z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 CSP) a
- čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- neboli splnené procesné podmienky,
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,
- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, alebo
- súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami.

Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov).

Ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia.